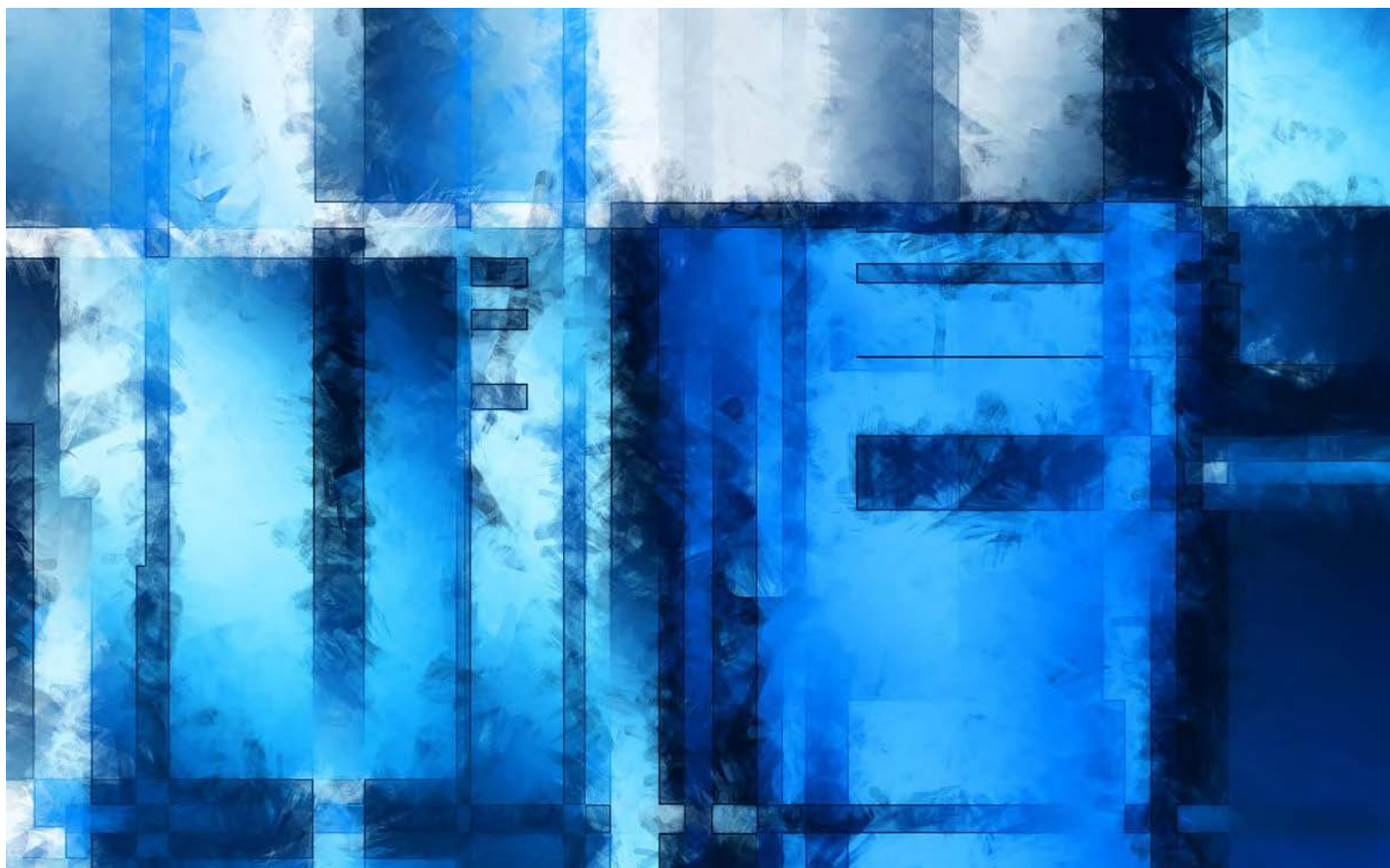

Petrik Iván

ÁLLAT ÁLLAT

2021-07-16 | NOVELLA

(állat)

Mi a közös egy leszakadt inggombban, egy tál thai csirkében és a nyugdíjbiztosításban? Semmi. Ez a semmi pedig maga Állat. A semminek teljesen nyilvánvaló szivárgása, oldódása, kicsapódása. Semmi, semmi, semmi.

Semmi – mondta az éjszakára az irodaházban rekedt magányos dolgozó, amikor annyira magára maradt, hogy megijedt az emeleteken átszaladó különös zajoktól. Még korán van – mondta ugyanekkor Állat, és folytatta a munkát.

itt hal meg

Végül azonban nyugdíjba vonult. Hogy kicsoda? Hát Állat. Észre sem vettük, vagyis fel sem tűnt, vagyis alig hittük el. Nincs mit szépíteni, az az igazság, hogy a fene sem törődött vele. Ha ritkán eszünkbe jutott (leginkább kényszerből), úgy gondoltunk rá, mint aki örökre itt marad, de legalábbis itt hal meg (ha meghal egyáltalán, azaz képes egy ilyen, végeredményben mégiscsak emberi gesztusra).

Végül azonban (még ő is) nyugdíjba ment, és egy olyan főnöki szobából, amelynek az ajtaja csak nagyon ritkán nyílt meg előttünk, utasítás érkezett: el kell búcsúztatnunk Állatot. Az utasítás ellenére azonban senki sem igyekezett kézbe venni az ügyet. Megszervezni az összejövetelt, időpontot egyeztetni minden érdekelttel, pénzt gyűjteni, ajándékot venni és a többi, és a többi. Még mielőtt nagyon kínossá vált a dolog, valakinek eszébe jutott, hogy szól egy másik valakinek, hogy szóljon annak a valakinek, aki beléphet hívás nélkül azon a bizonyos ritkán megnyíló ajtón, és ez a valaki adja elő udvariasan: összejövetel nem lesz, csak ajándék. Azt pedig majd egy kisebb küldöttség fogja átadni Állatnak – mivel nem jár már be, jobb híján, az otthonában.

Gyorsan megkaptuk a választ: összejövetel márpedig mindenképpen kell! Ebben az utasításban az is szerepelt, hogy végtére is nem akármiről van szó. Nem akármiről? Tényleg nem. Hiszen Állatról volt szó. Állatról.

(Állat)

Hirtelen mindenki azt latolgatta, hogy ki is volt ez az Állat. Felidéztük a hozzá fűződő emlékeinket. Legalábbis megpróbáltuk. Mert bármennyire erőlködtünk, nem sok jutott eszünkbe. S hogy miért? Mert senkivel sem volt jó viszonyban. És ez sem igaz. Senkivel nem volt semmilyen viszonyban. Legalábbis így éreztük, és ebben az érzésben mindannyian osztoztunk. Állat sosem tartozott igazán közénk. Állat leginkább a semmink volt, a vállalati nagy semmink.

Később azonban meglepő dolgok merültek fel. A második meglepetés mindjárt akkor ért minket (elsőnek azt tekintettük, hogy Állat nem akárki), amikor pontosan számba vettük a tényeket. Az egzakt, kétségbevonhatatlan tényeket, amelyeket Állatról tudni véltünk. Csak néztünk bután, mindjárt az első kísérletek után. Ez meg hogy lehet? Nyomozni kezdtünk, és nem tehattünk mást, be kellett látnunk, hogy tévedtünk. Jelentkezett ugyanis néhány kolléga, akikkel (bár ezzel sosem dicsekedtek korábban) rendszeresen szóba állt Állat. Beszélgetésnek talán nem lehet nevezni, mert (a kollégák szavai szerint) Állat mániákusan ismételt néhány nyilvánvaló hazugságot, vagy, legyünk egyelőre engedékenyebbek, néhány fenemód furcsa és hihetetlen tényt. (De ezekről később.)

Állat, pontosabban az Állatra emlékezés rövid ideig valósággal rabul ejtette a cég dolgozóit (néhányukat, akikkel módomban állt szót váltani azokban a napokban, egészen biztosan). Valamit tennünk kellett, és nem rohanhattunk fejjel a falnak. Megfontoltan kellett cselekedünk. Először is én (nem kis önfeláldozásról téve tanúbizonyságot) elvállaltam a búcsúztatás megszervezését, másrészt úgy döntöttünk, hogy még az ünnepélyes búcsú előtt tényleg tisztázzuk, ki is volt Állat.

megöregedett

Ez bizonyult az érdekesebb feladatnak, mert a búcsúbuli a szokott módon lezajlott pár héttel később. (Állat megtette azt a szívességet, hogy elég rondán megsérült a karján, így senki sem a szervezési problémákkal foglalkozott, hanem

Állat sérülésével. Ez volt a slágertéma. A nyugdíjas már csak ilyen, gondoltuk. Bizonytalan mozdulatok, gyengeség, és könnyen megvan a baj. Hogy mibe nyúlt bele? Ventilátorba, húsdarálóba, gyümölcsprésítőbe – nem derült ki. Mindenesetre fel volt kötve az alaposan átkötözött, bepólyált keze. A koszosodó gézen átütött a vér

meg a jód. Nem volt éppen szívderítő látvány. Ráadásul Állat jól láthatóan megsápadt, színtelenebb lett az arca, hajában a roncsolódás szürke színe vetett hullámokat. Vagyis gondozatlanabb lett a haja és ősz. A ráncai végre ráncok lettek, és megkeményedett az arcbőre, de nem férfiasan, hanem betegesen. Meghoztuk az ítéletet: Állat megöregedett pár hét alatt. Mások viszont úgy vélték, hogy csak a súlyos sérülés tette ezt vele, és hozzáfűzték: sok vért veszíthetett. Én és még néhányan (Görbeczki, Szabó) azt gondoltuk, a logikai sorrend fordított. A gyengeségéből adódott a sérülése, és nem a sérüléséből a gyengesége. De, ahogy mondtam, ezen kívül semmi sem történt a búcsúztatáson. Még csak be sem rúgott senki, még csak egy kínos elszólás sem hangzott el, még csak azt sem lehet mondani, hogy a cég történetének legkínosabb, legrosszabb, legfeleslegesebb búcsúpartiját szerveztem meg. Semmiben sem különbözött a többitől. Így aztán sokkal érdekesebb, ami előtte történt.)

(állat Állat)

Egy ebédet úgy intéztünk, hogy mindenki, aki ezt az Állat-féle évtizedet itt töltötte, ezen a munkahelyen, ugyanahhoz az asztalhoz üljön az étkezébe. A legautentikusabb tanúk. Az ötök. Nem voltunk már sokan, a mi szakmánkban is nagy a fluktuáció, kényelmesen elfértünk egy asztal körül. Nehezen kezdődött a beszélgetés, mintha senki sem akarna emlékezni. Jobb híján azt próbáltuk tisztázni, mit is csinált itt Állat? Hogyan dolgozott? Kivel? Kinek? Miért? Úgy tűnt, csak tapogatózunk, senki sem tudott semmit pontosan. Állatnak nem volt barátja, akivel rendszeresen megbeszélte volna a munkahelyi problémáit. Ez szinte természetes. De! Nem voltak ellenségei sem, azaz tényleg nem tudhatjuk, hogyan dolgozott. Mert mostanában csak az ellenségek mutatnak egymás iránt őszinte érdeklődést. Nem tudhatjuk tehát, hogyan, milyen színvonalon, de azt el kellett ismerni, hogy egyfolytában dogozott. Olyan elszántsággal, ami azonnal ellenszenvéssé tette. Tipikusan olyan állat volt, aki a munkájának él. Amit egyébként nem élvez, nem is szeret, egyszerűen a kötelességteljesítés kiirtott minden mást az életéből. Innen kapta a nevét. Igazi állat volt Állat.

Lássuk azonban inkább a tényeket. Azokat, amelyeket már első alkalommal össze tudtunk kapargatni az ebédlőben. Először is: mindig sötét zakót viselt. Mindig. Ráadásul ehhez leginkább sötét nadrágot húzott. Hetente váltogatta, de kettőnél több nadrággal egyszerre nem rendelkezett. Ehhez volt nagyjából tíz inge három színben, világos kék, sötét kék, fekete. Így nem adott nagy teret a változatos öltözködésnek, ám bátor kifejezetten elhanyagolt vagy ápolatlan csak akkor volt, ha valami nagy munka közepén már arra sem maradt ideje, hogy az ingeit váltsa. Mégis a legszembetűnőbb, megszokhatatlan viselete az a kis táska vagy szütyő volt, amit a nadrágszíjára erősített. Ott fityegett mindig a derekán, pedig semmi szüksége nem lehetett rá, hiszen egyfolytában zakót hordott, aminek a zsebeiben elfért minden, amit magánál tartott (igazolványok, pénz, akármi).

Állat igazi állat volt abban a tekintetben is, hogy nem őszült, csak akkor jelentek meg az első ősz hajszálai (erről már volt szó), amikor nyugdíjba ment. Mégis úgy nézett ki,

mint egy rogyant nagyanyó, aki festeti a haját. Nagyanyó bizony, mert volt benne valami nagyanyós – nem nőies, csak öregasszonyos. Talán az arca puhasága. Állat, de valami visszataszító háziállat (ami csak a helyet foglalja, koszol és enyhén büdös). Nem volt jó vele egy helyiségben tartózkodni. Ő is kerülte mások társaságát, így ha valakivel mégis egy légtérbe keveredett, nehéz volt eldönteni, melyikük menekül ki a másik elől a helyiségből.

bicskanyitogató tulajdonság

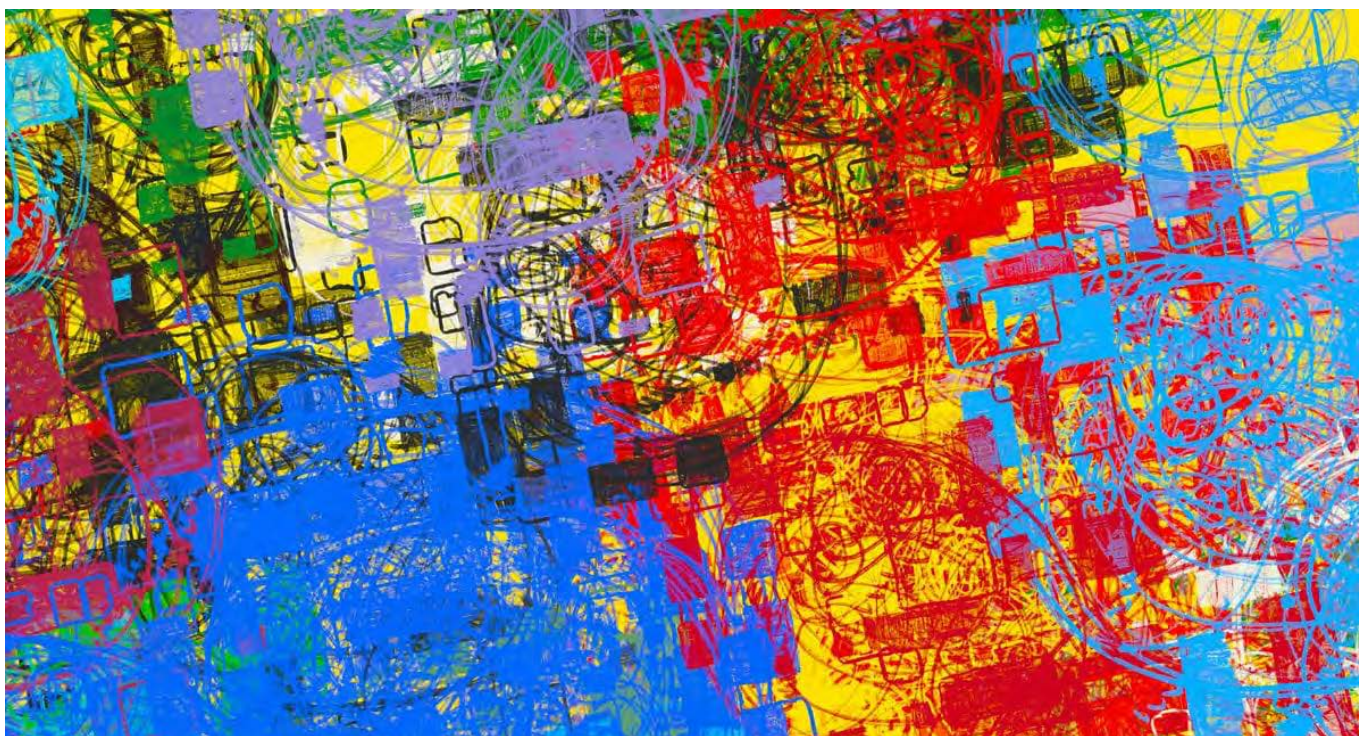
Gyávának képzeltük Állatot. Egy gyáva állatnak. Minden jel erre mutatott. Az állandó menekülését mások elől már említettem. Van itt azonban más is. Nem

szeretett senkinek a szemébe nézni. Nem szállt vitába, csak hümmögött a legprovokatívabb kijelentések hallatán is. Láttuk, hogy amikor az utcán sietett a buszmegálló felé, egy hangos szó hallatán inkább átment az út másik oldalára, mint hogy elmenjen egy olyan ember mellett, aki nem fejét lehajtva oson ismeretlen célja felé. A másik bicskanyitogató tulajdonsága a túlzott udvariasság volt. Ez is mindenkit bosszantott. Ebben az Állat-féle összefüggésrendszerben ugyanis az udvariasságát inkább sértésnek éreztük. Mintha a szertartásos udvariasságával tartaná távol magát tőlünk – földi halandóktól. Akárhogyan is, nem volt szívderítő jelenség. Egy cseppet sem. Ez az általános – és mondjuk így –, mindenki által elfogadott kép alakult ki Állatról.

Ezért tűntek teljességgel hihetetlennek az információk, amelyek ugyan csak lassan csordogáltak, csak nehezen buktak felszínre, de szavahihető tanúk szájából hangzottak el. Azt tudtuk, hogy sokáig nem volt saját szobája, és egy sürgős munka miatt még az asztalát is meg kellett osztania J.-vel, akivel így heteket töltöttek egymás közvetlen közelében, igaz meglehetősen régen. Aztán kiderült, hogy G.-vel ugyanazt az iratraktárt használták, és így éveken keresztül nap mint nap összefutottak az épület egyik eldugott szegletében. T-né pedig váratlanul kijelentette, hogy ugyanabban a bérházban lakik, mint Állat. Nohát! Állat lakik valahol! És mióta? T-né elgondolkodott, és azt mondta, hogy úgy nagyjából tíz éve, vagy valamivel több, tehát, körülbelül amióta itt dolgozik Állat. Amikor pedig K. előállt a maga történetével, kezdtünk kételkedni ép elménkben, és a világ alaptörvényeiben. K. ugyanis azt állította, hogy

Állat egy bridzsklubot látogatott a Belvárosban. K. persze nem bridzselt, ő virágkötészetre járt ugyanabba az épületbe, és nagyjából ugyanabban az időben. Az előtérben többször is együtt várakoztak, és néha együtt is indultak hazafelé. Ez afféle kultúrház, szórakoztató központ, mifene. Ez már csak azért is bosszantott minket, mert a bridzs mégiscsak egy arisztokratikus játék. Egyáltalán nem tud mindenki bridzselni, de nem úgy nem tud, mint ultizni, amit azért egy fröccsözős délutánon el lehet sajátítani, legalábbis alapfokon, hanem valahogy végérvényesebben. A bridzselés a legtöbb ember számára elérhetetlen, mint 10 másodperc alatt futni a százat vagy a hercegi cím. Hát hogy jön akkor ahhoz Állat, hogy ő meg tud? Talán bizony a százat is 10 másodperc alatt futja, vagy titokban hercegi címe van? Ez egyáltalán nem volt szép tőle. Végképp ellenszenvenessé tette.

Az új információk leginkább zavarba ejtő eleme azonban az volt, hogy – és ebben tökéletesen egyetértettek az adatszolgáltatók – Állat emberi hangon beszélt velük. Sőt, alapvetően kellemes társalgó. Sőt! Sőt! Jókat nevetett társalgás közben.

Ez elég bizarrul hangzott. Volt benne valami perverz nemkívánatosság. A nevető Állat! Még mit nem!

Aztán jöttek a további részletek. Ebéd közben gúnyosan fordultam T-néhez az étteremben.

– A végén még az is kiderül, hogy eszik is. Mint mindenki más. Talán bizony éppen ilyen rántott bordát. – Böktem a tányérom felé.

– Nem. – Ismerte el T-né. – Ilyet biztosan nem. Merthogy vegetáriánus.

Elkerekedett a szemem. T-né ijedten nézett szét, mint aki valami illetlent tett vagy mondott nyilvánosan. Úgy tűnhetett, az utolsó falat hús a torkomon akadt és menten megfulladok. Nagyon lassan, szinte szótagolva folytatta T-né, szemmel láthatóan nem akarta, hogy tovább romoljon az állapotom, de nem állta meg, hogy végig ne mondja, amit tudott.

– Vagy hát ... vegán.

Az most nem is érdekes, hogy melyik piacra jártak mindketten, és miféle zöldségeket, bogyókat, magvakat vásárolt Állat. Egyszerűen nem illett ez a szerep sem rá.

Megesküdtem volna, hogy láttam a saját két szememmel, ahogy titokban szalonnázik az épület egyik eldugott szegletében, a pincében, vagy a pincelejárat félhomályában, a lépcsőforduló dohos világában. Nem tudtam beletörődni.

– Vegetáriánus? Vegán? Mint egy ember? Mint akárki más? Mint akár én?

Itt rövid, ámde szenvedélyes vita alakult ki (Görbeczki mindig kész az ilyesmire) arról, hogy lehetnék-e én vega, vegán, mittudoménmi rántott sertésbordával a tányéromon, de a hangzavart aztán egyetlen erőteljes pisszegéssel elfojtottam.

– Csitt! – Mindenki rám nézett, tudták, jelentőségteljes pillanat következett el. Le kellett vonni a megfelelő következtetést.

– Tehát eszik.

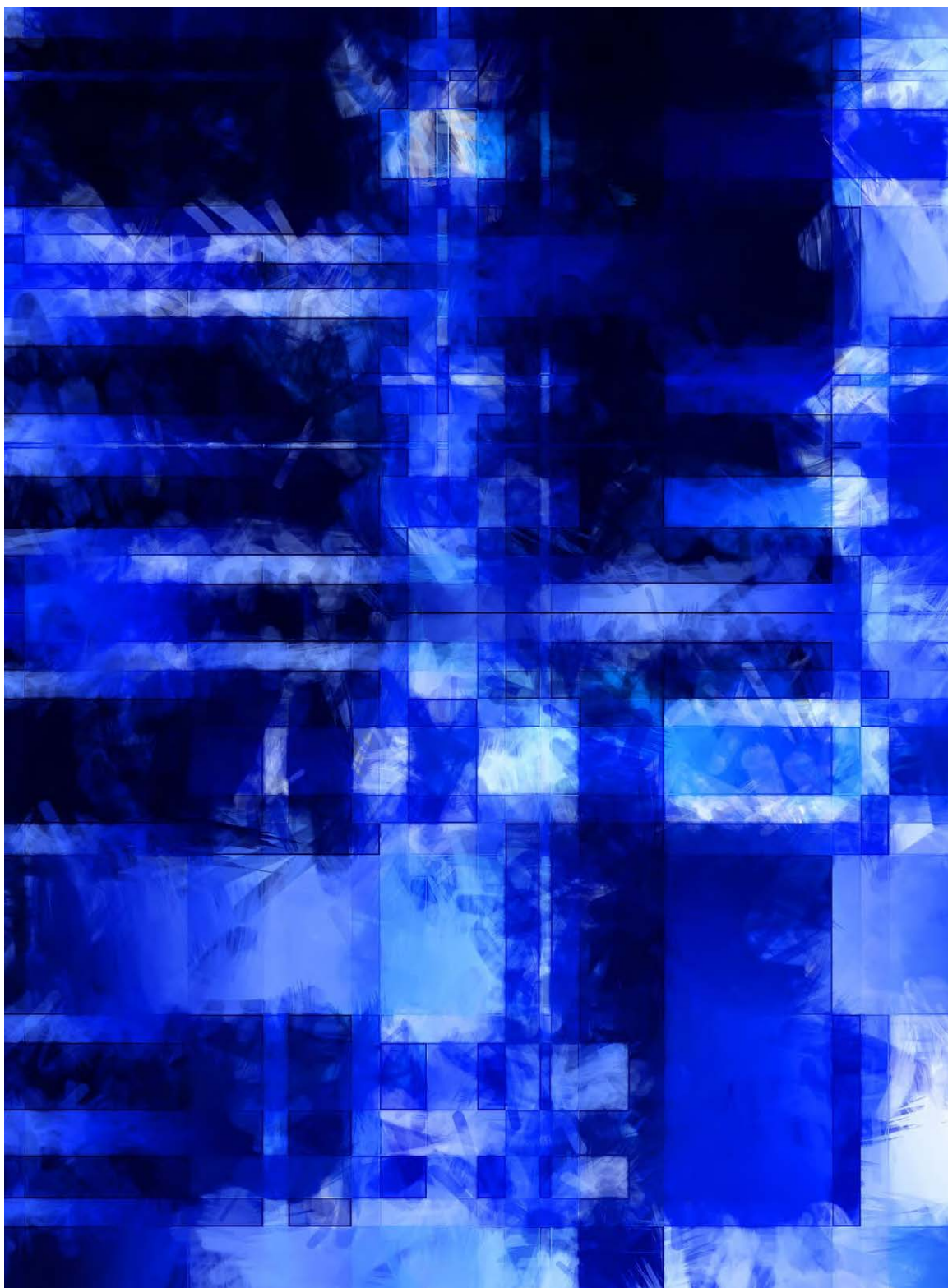
És ezzel még nem volt vége.

közhelyes csevegés

Nem is olyan régen a fénymásoló-berendezés afféle tüdeje (szívcsakrája, szent helye) volt az olyasfajta intézményeknek, mint a miénk. A technikai fejlődés fontos állomásának tűnt, és azt hittük, hogy segíti a munkánkat, ha a fontosságukat nagyon gyorsan elvesztő tényeket a kelleténél több példányban rögzítjük. A fénymásolókat különös tisztelet övezte, mindenki megfordult a közelükben. Olykor valóságos csoportosulás támadt a gép körül. Egymásra várakozás során (papírbetöltés, esetleg festékpátron-csere közben) komoly beszélgetés is kialakulhatott. Így várakoztam egyszer teljes tíz percet, amíg G. azokat a munkabeszámolókat fénymásolta, amelyeket senki sem fog elolvasni. Legalábbis ezt reméltük, mert mindenki szégyellte a tartalmukat. Hogy könnyebben teljen az idő, és a munkabeszámoló közelségének a tudata ne legyen annyira nyomasztó, beszélgettünk. Már nem tudom, ki hozta szóba (valószínűleg ő), de mire észbe kaptunk, már megint Állatról beszéltünk. G. végre részletesen elmondta, hogyan történtek a találkozásai az emeleti iratraktárban (amely találkozásokról már tudtunk, de senki nem kérdezett rá a részletekre, valószínűleg azért, mert nem akarta kínos helyzetbe hozni G.-t). G. azonban ezúttal felszólítás nélkül elmondott mindent. Azt mesélte, hogy eleinte csak pár pillanatra álltak meg, és szűkszavúan, de cseppet sem ellenségesen a munkájukról beszélgettek (arról, hogy mi szél hozta éppen oda mindkettőjüket). Merre találják ezt meg azt a polcot. Aztán hetekkel később G. meggondolatlanul tett valami megjegyzést az időjárásra. Nem emlékezett, mit, de valami olyasmit, hogy végre kitavaszkodott (amiről G. azt hitte, csak ő vette észre, és valóban, ott a raktár mélyén túl sok jele nem mutatkozott). Állat viszont mosolyogva bólintott, és elmélázva nézett a raktár sűrű félhomályába, mintha... Mintha legalábbis lennének élményei a tavasszal kapcsolatban. Akárhogyan is, ettől a pillanattól ez lett a közös témájuk. Rendszeresen – immár néhány bővített mondatban – megbeszélték, milyen az idő odakint, a vastag falakon túl. Ehhez persze némi képzelőerő kellett, de úgy tűnt, Állat rendelkezik ezzel. Sőt, meglehetősen nagy szókinccsel és eredeti meglátásokkal fűszerezte az időjárással kapcsolatos, mindent összevetve azért eléggé közhelyes csevegést. Így telt el újabb néhány hónap, talán egy egész év is, emlékezett G., míg aztán Állatból egy szép napon valami egészen megdöbbentő bukott ki. Nyár

vége volt, odakint még finom meleg, arany színben pompázott a világ, gyümölcsérés ideje stb. Állat a felvetésre, hogy még strandidő van, nem válaszolt azonnal. Csendben mosolygott egy darabig, majd a következőket mondta:

– Nagyon szép ilyenkor otthon.

– A gangon? – vágta G. szavába, mert már ez is megdöbbenően emberien hangzott volna. Az, hogy Állat a lakásából, amit otthonának nevez, észrevesz egyáltalán bizonyos szépségeket.

– Hát, ez az, hogy nem. – Folytatta jelentőségteljesen G. – Nem a gangon.

– Akkor meg hol? – Kérdeztem növekvő csodálkozással, és tudtam, most valami egészen hihetetlen részletre derül fény.

– Hát otthon. A kertés házában.

– Na, ne.

– Na, ne.

– Nem. Ez nem lehet.

De igen. Ráadásul G. még több részletet tudott meg, mivel Állat valamelyest a bizalmába fogadta, és ha nem is mondott el mindent, nem tudta megállni, hogy mégis valamivel többet áruljon el magáról, mint korábban. Azaz többet áruljon el a semminél.

nem költő

A kép azonban túlon túl idillikusnak tűnt, ezért gondolta G. eleinte, hogy az egészet Állat találta ki. Aztán ahogy egyre több részletet tudott meg, ez az érzés csak erősödött benne. Pedig ami ezekből a részletekből összeállt, igenis egy valóságos világhoz hasonlított. Tehát megfeleltek mindennapi tapasztalatainknak, úgy, hogy világos volt: ilyesmi nem jut eszébe senkinek, pontosabban ilyesmit nem érdemes hazudni. Olyan egyszerű és hétköznapi dolgok tehát, amelyeket nem lehet, mert nem kell kitalálni. Vagy csak a legnagyobb költők képesek hazugságaikban ennyire egyszerűen fogalmazni. Állat azonban nem költő. G. mindenesetre lassan kezdte elhinni, hogy Állatnak van egy háza vidéken, jó messze a fővárostól. A kert tele van virággal, zöldséggel, gyümölcscsel, fűszernövényekkel. Fákkal. Távolabb akácok, fenyves, és persze egy terebélyes diófa a ház mellett.

Tehát mégis van valamiféle élete. A gangon, a raktáron, az irodai félhomályon túli élete. Magyarázta hittél G.

Én természetesen nem hittem el.

Hiába próbálta meg G. ügyesen úgy tálalni a hazugságokat, hogy a saját kétségeivel kezdte a meséjét. A kétségeivel, amelyeket aztán legyőzött, pontosabban megbizonyosodott arról, hogy feleslegesen kételkedik. Mindezt pedig úgy, hogy egy még hitetlenkedőbbnek – nekem – meséli. Pedig csak arról volt szó, hogy egyszerűen megszánta Állatot, és akart neki ajándékozni valamit. Azt, hogy elhiszi a meséjét. Talán éppen azért, mert elbúcsúzunk tőle. Még aznap megkérdeztem T-nét, hogy hétvégéken szokta-e látni Állatot. T-né azonnal rávágta, mint aki régóta várt kérdésre válaszolhat végre, hogy „hát persze hogy nem”. Állat hétvégén ugyanis hazamegy a családjához, a feleségéhez, a gyerekeihez.

– Aha, persze. Nemcsak hogy eszik, még családja is van. Én meg a Szíriuszról jöttem, öszvérháton, tortadísznek.

Ezt senki sem fogja elhinni, tehát nem is igaz. Állatnak nem lehet családja. Reggel, mit reggel, hajnalban, elsőnek érkezett, és este, igen este, nem késő délután, utolsónak távozott.

Másnap elmondtam az egészet Görbeczkinek, kíváncsi voltam a véleményére. Görbeczki nem jött ki a sodrából. Hidegen, szárazon, indulat nélkül válaszolt. Cáfolhatatlan logikával.

– Családja? Eeenek? Ennek, aki állva alszik a folyosón, sőt állva eszik is néha. Ennek, akinek az ingén a pecsétfolt személyes ismerőse mindannyiunknak. Aki a legolcsóbb búzló instant kávét issza – ráadásul elbújva, titokban. Akinek nem lehet átlátni a szemüvegén, annyira koszos a lencséje. Akinek minden ruhájáról legalább egy gomb hiányzik. Nem. Nincs családja, ez biztos. Ez, drága emberem, tipikus agglegénytempó.

Végre valamiben egyetértettem Görbeczkivel. És ha mi, nagyon ritkán, egyetértünk valamiben, akkor az úgy is van. Nincs értelme a további vitának. Legutóbb abban értettünk egyet, hogy a Vasas ki fog esni az NBI-ből, és tessék, meg is lett. Állat családját tehát nem kell komolyan venni, a vidéki házat sem. Nem léteznek. Ez biztos, mint ahogy a Vasas még mindig másodosztályú.

Aztán nem sokkal később (bizonytalan, mikor, hol, kitől, kinek, mi okból, de a legvalószínűbb, hogy a nagyfőnöki titkárság boszorkánykonyhájának bugyraiból) előkerült egy fénykép. Kézzől kézre járt az osztályon. Állat esküvői fotója volt. Sötét öltönyben feszített, mellette habos mennyasszonyi ruhában a felesége. Megpróbáltunk amellett érvelni, hogy jelmezbálban vannak, de nem sok sikerrel. Tehát tényleg házasember, és akkor a gyerekek is valóságosak. Nehéz volt beletörődni (még nehezebb elismerni), hogy Állatnak tényleg van családja (de legalább a Vasas valóban enbékettes).

Most annak kellene következnie, hogy ekkor átszakadt a gát, és ömleni kezdtek az információk Állatról, és végre kiderült minden. De nem ez történt. Nem tudtunk meg semmit. Semmi többet.

Aztán rájöttem, hogy nem a kollégáktól kell segítséget kérnem – Görbeczkitől, Szabótól, K.-tól, T.-nétől. Hanem magától Állattól.

Úgy is, mint a búcsúbuli szervezője, felhívtam, és találkozót kértem tőle. Nem küldött el a francba (amire már volt példa a cég történetében), így eljött a nap, amikor felkerestem a lakásán.

börtöncella

Fényes délelőtt érkeztem szűkös albérletébe, ahol semmi sem utalt a másik életére, igaz, a jelenlegire sem. Nehéz volt az élet nyomait felfedezni abban az egyetlen szobában. Mert lényegében egyetlen szobában élt, igaz, ennek egyik sarka konyhára, a másik fürdőszobára emlékeztetett, de csak emlékeztetett, nem lehettem benne biztos, mi célt is szolgálnak valójában. Hozzá kell tenni, hogy börtöncellára egyáltalán nem emlékeztetett a szoba, és nem csupán azért, mert soha sem láttam belülről börtöncellát, sokkal inkább azért, mert úgy képzelem, hogy egy börtöncelláról rögtön kiderül, hogy börtöncella. Erről a szobáról azonban hosszas gondolkodás után sem derült ki semmi.

Állat megérezhette, mire gondolok, mintha magyarázna valamit, így kezdte:

- Tudod, csomagolok.
- Nem akartalak zavarni.
- Nem, nem. - Hárította el. - Nem zavarasz. A legjobbkor jöttél.

Egy valami azonban mégiscsak eleven életre utalt. Egy tál cseresznye, amit elém tett az asztalra Állat, miközben leültem a két fotel egyikébe, amelyeket egy alacsony dohányzóasztalhoz toltak (a másik oldalán kihúzható heverő állt), olyan rendben, hogy világos volt, ezekben még nem ült senki.

– Tessék, vegyé! – Biztatott. – Hazai.

És ezzel már sínen is voltunk. Mert nem nő cseresznyefa ebben a lakásban, az biztos. És nem egyszerűen azért nevezte „hazainak”, mert őstermelőtől vette a sarkon túl, a nemtudoménmilyen-téri piacon. Hanem mert az ő kertjében termett. Agyafúrt, makacs állat ez a mi Állatunk, de ilyen egyszerűen nem győz le.

ostoba hazugság

A búcsúbulira nem sok szót vesztegettünk, gyorsan megállapodtunk mindenben. Aztán, meglepetésemre, Állat kezdett másról beszélni, de persze cseppet sem bántam. Hiszen ezért jöttem. Kényszeredetten beszélt, suta mosollyal, mintha árulást követne el. Nem folyt belőle a szó, de árulása dicsekvésnek is elment, azaz mintha szívesen tenné, és régóta várna erre. Hallgattam, mosolyogtam, bólogattam. Ha megszólaltam, csak annyit mondtam, hogy „nahát”, vagy még azt, hogy „nem is tudtam”. Ez utóbbit mindig akkor, amikor olyasmivel állt elő, amit már tudtam, de nem akartam elhinni. Vidéki ház, kert, gyümölcsös. Aztán persze feleség, gyerekek. Már-már kibuggyant belőlem az udvariatlan, az utolsó, a mindenre rávilágító kérdés: de hát miért? Ha mindez igaz, miért vagy, pontosabban, miért voltál itt? Mit kerestél itt? De éppen abban a pillanatban, amikor kibukott volna belőlem ez a kínzó kérdés, arról beszélt, hogy juhokat tart. A juhok így meg úgy. A juhok ezt meg azt csinálják. A juhokkal így meg úgy kell bánni. Nanananana! Álljunk meg egy pillanatra! Ez így már megint több a soknál. Ez már nem egy hétvégi félélet, hanem egy teljes másik élet. Két életet nem lehet egyszerre élni. Ezzel túllőtt Állat a célon. Állat állatokat tart! Persze. Ült előttem a régimódi, soha le nem vetett zakójában, koszos lencsés vastag szemüvegében, vékony viaszszínű ujjával, és arról beszél, hogy ő tulajdonképpen állattartó gazda. Az is átvillant az agyamon, hogy veszélyes őrülttel ülök szemben, aki ennél sokkal durvább valóságokat fog feltárni előttem (és ezeknek az igazában nem lesz módomban kételkedni), miután kikötözött vagy

lánkra vert. Gyorsan kiderült aztán, hogy ennyire azért nem súlyos a helyzet. Egyszerűen lebukott. Rajtakaptam egy ostoba hazugságon. Mert majd pont a munkamániás hivatalnokállat Állat tart juhokat valahol a hegyek között.

Eszembe jutott az előző este, amikor néhány kollégával a heti két, szokásos, munka utáni sörözés egyikét abszolváltuk. A második kör után már csak Állatról beszéltünk természetesen. (Ilyen idők jártak akkoriban.) Azt a hülye játékot játszottuk, hogy minden elhangzott történetnek felül kell múlnia az előzőt. Igen, pontosan: egy „és arra emlékeztek” játékba kezdtünk, ami a második órában átalakult „és arra emlékeztek, bazmeg” játékká. Görbeczki kezdte persze ezt is. Elővette a leggúnyosabb hangsúlyait, a legmaróbb, rekedtes nevetgélését, a lelegezelőbb pillantását (amellyel felmérte szavai fogadtatását).

– Arra emlékeztek, hogy egy időben, ha a konyhában vizet forralt, nem tett semmit a vízbe, egy csésze forró vízzel iszkolt vissza a szobájába. Mire kellett neki?

Ezzel kapcsolatban mindnyájunknak voltak egészen konkrét elképzelései (leginkább Görbeczkinek). A legtöbb meglehetősen gyomorforgató volt, végül abban egyeztünk meg, hogy valószínűleg nem tett a forró vízbe semmit. Szabó állítólag látta is, ahogy a szobájában kucorogva Állat forró vizet kortyolgat.

Miután elfogytak a forróvizes ötletek, én folytattam.

– És arra emlékeztek, amikor elkérte a 84-es Ergonómiai Kislexikont, és egy ültő helyében végigolvasta az első szócikktől (Abberráció – Leképzési hibák) az utolsóig (Zsinórállvány). Kiolvasott egy lexikont!

Aztán jöttek a többiek. Nem volt megállás.

– És arra emlékeztek, milyen volt a lila nadrágja? – Emlékeztünk. Bele is borzongtunk.
 – Lila volt! Lila. Combban szoros, bokában rövid. Ő maga is szégyellte. Úgy járt benne, mintha deréktől lefelé a teste egy másik emberhez tartozna.

– És arra emlékeztek, hogy megpróbált úgy közlekedni az épületben, hogy senkivel se találkozzon? Csak arra ment, ahol, úgy vélte, éppen nincs senki. Ha hangokat hallott, akár a legkisebb zajt is, megfordult. Néha egészen nagy kitérőket tett, és több emeletet is bejárt, hogy eljusson a vécére.

– És arra emlékeztek, hogy orrot fújni is a vécére járt? Senki nem látta orrot fújni. Nem látta, csak hallotta. Ahhoz is bezárkózott a vécébe, hogy a zsebkendőjét elővegye.

– És arra emlékeztek, hogy ha rászánta a pénzt, és az automatából vett kávé, akkor egy teljes napig itta? Újra és újra nekifogott, hogy kicsorgassa a műanyagpohár aljára tapadt minden maradékot. Nem akart benne hagyni semmit. Talán belepusztult volna, ha elpazarol egyetlen cseppet is.

elég rettenetes

Itt néhány percig elakadt a játék, kisebb vita alakult ki. Néhányan azt állították, ez a történet nem múlta felül az előzőt. Meghallgattuk még egyszer, és megjelent a szemünk előtt, ahogy Állat hosszan és kitartóan küzd a műanyagpohárral. Bólintottunk. Rendben. Mégiscsak elég rettenetes. Kértünk azonnal még egy kört.

– És arra emlékeztek, hogy egy szaros rongy lógott ki a táskájából? Éveken keresztül. Senki sem tudta, mi az. Aztán kiderült, hogy egy alaszakai ugrómókus kifordított irhája. Nem vicc. Szabó járt Alaszkában, látott ilyet. És a végén mi lett? Megette. Nem vicc. Meg-et-te!

– És arra emlékeztek, bazmeg, hogy szardíniás- és kefirsdobozokban vírusokat tenyésztett a fiókjában. Amikor már dezodorral fújta nemcsak magát, de az asztalát is, és bogarak lepték el a fiókot, megette őket. Szabó látta, hogy a dobozokat is. Meg-et-te!

– És arra emlékeztek, bazmeg, hogy a forgószékének a szövetébe milyen rémisztő nyomot hagyott. Aztán kiderült, hogy nem is ő csiszolta azt a foltot, hanem egy úrlény csontvázát rejtegette a kárpit alatt. De még az úrlények közül sem

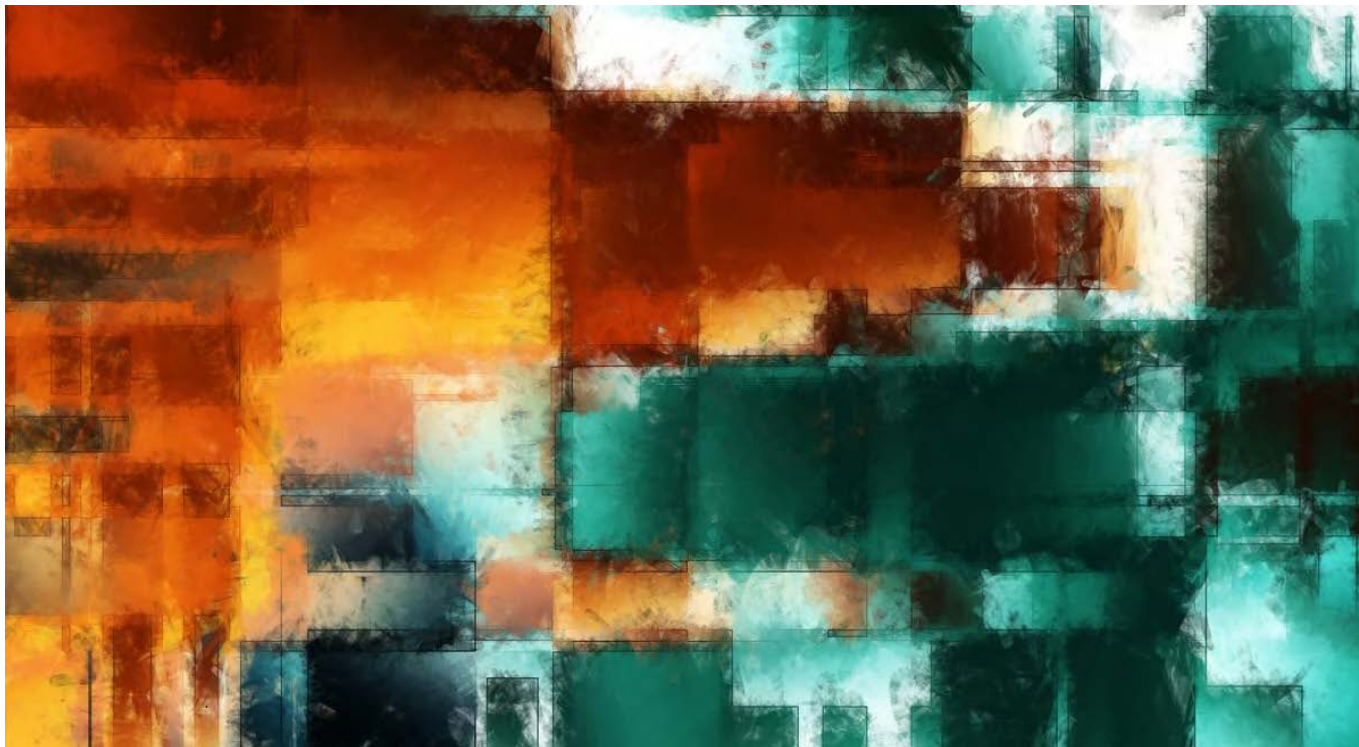
úrlényember csontvázát, hanem úrlényállatét. Szabó látta, a saját szemével látta, hogy a széket végül megette. Tényleg. Nem vicc. Széket, kárpitot, csontvázat. Meg-et-te!

Szóval ez az ember, egy ilyen ember tartana juhokat. Hát nem. Elméláztam ezen, és amikor meghallottam Állat hangját, mintha végtelenül hosszú folyosó túlsó végéből jönne, nem értettem, miről beszél.

– Szóval jövő pénteken. Akkor ezt meg is beszéltük.

Péntek? Micsoda? Mi lesz pénteken? Teljesen elfeledkeztem arról, amiért jöttem. Ráadásul félreérthetetlen hangsúlyokkal beszélt Állat, vége a látogatásnak, mennem kellett.

– Igen, igen. A búcsúbuli. Persze, jövő péntek. – Nyájasan mosolyogtam. Annyira nyájasan, hogy már nekem volt inkább kínos, bár szemmel láthatóan Állat is furcsállta. Mintha gúnyos mosoly villant volna a szája szélén, közben felállt, és ott hagyott a kisasztalnál a fotelben. Elöttem az asztalon a tál cseresznye. Pont az orrom előtt az egyik szemem barna folt. Ezt a foltot néztem, és vártam, mit mond még Állat. De Állat nem mondott semmit. Felkapott egy nagyobbacska málhát és egy kis kézitáskát, aztán kilépett az ajtón. Ekkor kaptam csak észbe. Felugrottam és követtem. Mintha ő jött volna hozzám látogatóba, és nem fordítva. Nem figyelt rám különösebben, bár megvárta a folyosón, és természetesen bezárta mögöttem az ajtót. Szó nélkül indult el. Kutyagoltam mellette a folyosón, aztán a lépcsőházban, végül maga elé engedett, amikor kiléptünk az utcára. Továbbra sem szólt egy szót sem, pedig úgy emlékeztem, még nem búcsúztunk el. És Állat elég szertartásos ürge volt egyébként.

Egészen az utca végéig követtem, ahol végre megszólalt.

- Csak péntekre jövök vissza. Elutazom.
- Busz? - Kérdeztem, és reméltem, hogy a válaszból megtudhatok még valamit.
- Autó - mondta egyszerűen, azaz nem tudtam meg semmit.

ijedt pillantások

Megláttam egy rozzant Suzukit, biztos voltam benne, hogy abba szál majd be. (Megjelent a szemem előtt, ahogy évekkkel ezelőtt összehúzza magát az első ülésen a munkahelyünk melletti parkolóban, ijedt pillantásokat vetve a szélvédőn keresztül.) De tovább ment egy testes (bár hasonlóképpen megviselt) kisteherautóig. Feldobta a csomagjait a platóra, mint lóra a nyeret, aztán az egészet vízhatlan ponyvával takarta le. Mindent jól lekötözött, megigazított, ellenőrzött. Feltűnhetett neki a csodálkozó arckifejezésem, mert ismét magyarázkodni kezdett, nem annyira Állat-módra, de még megismertem a gesztusait.

– Itt kell még mindent ellenőriznem. Ha kiérek a határvidékre, már jobb, ha nem állok meg.

Hogy mi? Miről beszél?

– Ilyenkor nyáron mifelénk még beleszaladhatsz egy-egy portyázó csapatba. A kajovák sosem nyugszanak, és a folyón túlról a szikszikák is átcsapnak néha.

Ja, hogy a kajovák meg a szikszikák. Rendben. Megnyugodtam. Elmúlt a csodálkozásom. Tehát mégis bolond. Összeráncolt szemöldökkel néztem, ahogy beült az autóba, és elhajtott. Vajon kié lehet ez a drága holmi? Kinek hiányzik most? És vajon hova megy, melyik klinikára? Szegény, szegény Állat.

(Állat állat)

Eltelt néhány év. Más munkahelyre kerültem: Lili bátyja vett magához. Külön iroda, nagyobb felelősség, és jóval több pénz, meg még néhány rossz szokás. Például Lili bátyjával járok fallabdázni, bár utálok sportolni, és különösen utálok a fallabdát. Az előző hónapban nyílt a kertvárosban egy új wellnessmicsoda, Lili bátyja pedig kapott néhány promóciós ingyenbérletet. Ki lehetett próbálni mindent. Sajnos, volt fallabda-pálya is, szauna, mifasz. Nem volt kibúvó, menni kellett. Bosszúból, hogy ilyen bátyja van, vittem Lilit is, aki viszont szívesen jött. Ő ugyanis szeret sportolni. Lili bátyja az egyik haverját hozta. Egy orvost. Lili bátyja szedett össze mindenkit a nagy autójával, mi hátra ültünk, ők elöl halkán beszélgettek. Nem mondhatnám, hogy azonnal felkaptam a fejem, már többször is elhangzott a név, mire fülelni kezdtem. Bartos. Bartos. Nohát, Állatot is így hívták. Előrébb húzódtam, és kiderült, hogy az orvoshaver vidéken kezdte a pályafutását, mielőtt pár éve felkerült volna az egyik fővárosi kórházba. Ez a Bartos volt a legkülönösebb esete.

– Egyszer, ha hiszitek, ha nem – mesélte a haver –, éjszaka hozták be. Lőtt sebbel. De nem ám pisztolygolyó vagy valami ehhez hasonló, hanem nyíl fúrta át a karját.

Erre felélénkültem, és közbevágтам.

– Mi? Mi? Mikor volt ez? – Csodálkozva néztek hátra, azt hitték, elaludtam a feleségem vállán. Az orvos haver rögtön válaszolt.

– Közvetlenül mielőtt feljöttem. Három éve.

Ez stimmel – gondoltam.

– És hogy nézett ki ez a Bartos?

nem nézett ki nyugdíjasnak

Az orvos haver nem emlékezett pontosan, de akit leírt, az lehetett akár Állat is. Megkérdeztem azért, hogy nyugdíjas korú volt-e a betege. Erre

határozottan kijelentette, hogy nem. Az nem lehet. Nagyon jól tartotta magát, igaz, nem volt már fiatal, de nem nézett ki nyugdíjasnak. Erre én vettem át a szót. Leírtam részletesen Állatot, elmondtam róla ezt-azt. Azt is, hogyan beszél, milyenek a hangsúlyai, milyen szavakat használ. Az öltözködését, a kézmozdulatait, a borostáit. Erre pedig az orvos bólintott.

– Igazad lehet. A sötét zakóra határozottan emlékszem. Régi fazon, nem elegáns, de valahogy mégis. Szóval nem hord senki ilyesmit már, még arrafelé sem. Erre biztosan emlékszem. Csodálkoztam, hogy a zakón is áthatolt a nyílvevessző. Szétszakadt a karján.

Ezután elmondtam, milyen kötést láttam Állaton. Az orvos nevetett.

– Csak nem voltál ott te is?

– Nem, nem, de azt hiszem, láttam ezt a kötést azon a karon. Mi is történt egészen pontosan?

Az orvos tehát még egyszer belekezdett. Három éve történt F.-ben. VB-évben. A dátum tehát biztos. Éjszakai ügyeletes volt éppen. Mentek a csoportmeccsek, a kiábrándító ausztrálakamerunnulnull szünetében jött a nővérke, nem talált kifogást, ment azonnal. Negyedórája volt, hogy visszaérjen a készülék elé, ez elég szokott lenni. Aztán nagyon gyorsan elfelejtette a közvetítést. Fekete zakós férfi ült a váróban. Erős pálinkaszag lengte körül, és amikor intett, hogy bejöhet a vizsgálóba, bizony dülöngélt. Mint kiderült a sebet fertőtlenítették az alkohollal, és inkább a vérveszteség miatt bizonytalankodott. Színjózan volt egyébként. Amint meglátta a váróban, ahogy a vizsgáló előtt ült, rögtön feltűnt, hogy a széke mellett-alatt kisebb vértócsa gyűlt össze. Ahogy felállt és elindult, vércsíkot húzott maga után. A kezét nagyon furcsán tartotta, de a fekete zakótól nem lehetett jól látni, mi a baja. Csak miután leült, és felemelte a karját, vált egyértelművé. Elmondatta vele többször is az esetet, amíg vizsgálta, de annyira képtelennek tűnt, hogy azt hitte, ő ért félre valamit. Szikszikák a folyón túlról, váratlan támadás, túlerő – ilyesmiket emlegetett riadt elszántsággal a szemében a Bartos nevű férfi. De talán a félelmet csak képzelem hozzá, elszántan nézett inkább, megmagyarázhatatlan nyugalommal. Mint aki számított erre. Ha nem látja a saját szemével, akkor el sem hiszi.

– És?

– Ennyi.

– De mi történt azután?

– Semmi. – Ellátta a sebet, és átküldte a kórházba. Gondolkodott, hogy értesítse-e a rendőrséget, ami lőtt seb esetén előírás. Zavarba ejtette ez a különös történet, meg a nyílhegy... Végül inkább visszament meccset nézni.

Megérkeztünk közben a kertvárosi wellneszmicsodába, Lili bátyja fékezett, befarolt egy üres helyre a parkolóban, és azonnal, nagy hangon magyarázott. Nem biztos, hogy nem figyelt a történetre vagy nem érdekelte. Egyszerűen elunta. Több mint öt perce más és másról beszélt a környezetében, nem ő. Eddig tűrte. A wellneszmicsodáról áradozott. Micsoda fallabdapálya! És a szauna! Meg a medencék, és így tovább. Bartos, Állat, a nyílhegy ütötte seb nem került elő többé.

(Állat, Állat, Állat)

enyhe fenyegetésként

Ezzel végleg eltűnt Állat. Soha többé nem hallottam róla. Soha többé nem ejtette ki előttem senki a nevét, és én magam sem említettem senkinek. Álmatlan éjszakákon

váratlanul kihűlt, üres szobákban nem jelent meg a képe előttem. Mégis valahogy ott kísértett körülöttünk. Szót nem ejtettünk róla többet, de időről időre felbukkant valami, ami... Nem, nem emlékeztetett rá, de valahogy olyan „Állatos” volt, állati, állatszerű. Meg lehetett benne távolról érezni, hmmm, az állatságot, és végeredményben enyhe fenyegetésként magát Állatot. Még akkor is, ha ez az érzés nem öltött határozottan testet. Nem fogalmazódott meg sosem az adott pillanatban ennyire pontosan. Állatság, ugye? Igen, az.

Először akkor éreztem ezt, amikor tavaly Kelemen meglátogatott a családjával. A nyaralónkba hívtam őket, valahogy biztonságosabbnak tűnt minden vendégjárás, ha nem közvetlenül az otthonomban ér. Kelemenéktől eleve tartottam kicsit. Rámenős

férj, hisztis feleség, apró gyerekek. Kamaszkorunk legszebb éveiben jó barátok voltunk, és hosszú évek óta nem láttuk egymást. Nem tudtam kitérni a látogatás elől, és végeredményben tényleg volt miről beszélnünk.

Egy napra jöttek, de aztán jó ötletnek tartották, ha maradnak, és másnap főznek egy tradicionális thai ebédet. Thaiföldön nyaraltak ugyanis, és egészen, de egészen elképesztően izgalmas recepteket hoztak haza. Frontharcosok elszántságával ismételtették ezt, úgyhogy inkább beleegyeztünk, főzzenek másnap ők, bár a receptek izgalmasságában nem igazán hittem sosem. Én egyszerűen szeretek jókat enni úgy, hogy közben nem érnek meglepetések. Azzal egyébként, hogy maradnak még egy napot, eleve számoltam. A részletek kínosan alakultak, de nem okoztak maradandó károsodást senkinek.

Másnap a főzés is, az ebéd is jócskán elhúzódott, ráadásul szinte órákra lebontva elmesélték a nyaralásukat. Kelemen félmeztelenre vetkőzött, ingét a homlokára kötötte, így osztogatta utasításait. Felesége egy Samura késsel hadonászott – biztos ők hozták magukkal, mint a fűszerkülönlegességeket is. Közben elfogyott pár üveg bor. Magától értetődött, hogy aznap este is ott alszanak. Amikor másnap végre elmentek, hosszan integettem utánuk, s mire visszaértem a házba, már mindenki lefeküdt. Úgy döntöttem, én még fennmaradok, és nekikezdek a rendrakásnak. A konyhában még ott bűzölgött a thai specialitás maradéka, gyorsan kikotortam a szemétbe. Miközben kapargattam a húsfoszlányokat meg a megszáradt szószt, eszembe jutott, mit meséltek a thai étteremről Kelemenék. Afféle látványkonyha volt, nem is egyszerű étterem. Divatos főzőiskola és luxusétterem keveréke. Részt lehetett venni a főzésben, és meg is tanulhattad, persze egy kis felár ellenében, a menü elkészítését. És, ami a legdurvább, sziszegte komolykodva Kelemenné, magyar volt a tulaj. A főszakács, aki az ételek elkészítését tanította be, nemcsak a galanga gyökérről és a curry pasztáról beszélt, hanem kedvtelve fecsegett másról is. Az étterem kulisszatitkainak kiszivárogtatása talán a műsor része volt. Így jött szóba a tulajdonos különös származása. Miután pedig kiderült, hogy ők is magyarok, a szakács részletesen elmesélt mindent. Kelemenék hitetlenkedve hallgatták. A szakács egyre jobban belelovalta magát, és úgy adta elő a történeteket, mintha valóban sosem látott világszenzáció lenne, ami legalábbis egyenértékű híranyag a királyi család (mindegy,

hogya a thai vagy az angol) magánéleti botrányaival. Kelemenék is ezekkel a hangsúlyokkal adták elő a történetet, pedig első hallásra nem tűnt olyan egetverően izgalmasnak. Bár furcsának azért furcsa volt. A magyar tulajdonos ugyanis irattárosként (vagy levéltárosként) dolgozott nyugdíjazásig (a foglalkozásának a megnevezésében, fordításában, egyáltalán annak mibenlétében nem voltak egészen biztosak: sem a szakács, sem Kelemenék), aztán a kevéske pénzzel, amit örökölt, vagy egy életem keresztül gyűjtögetett, kiköltözött Thaiföldre és nyitott egy éttermet. Először csak egy büfét a tengerparton, de sikeres lett, pár év alatt kinőtte magát, és átalakult multifunkcionális gasztronómiai szolgáltató központtá (ahogy akkoriban nevezték magukat). Egy nyugdíjas magyar irattáros (vagy valami hasonló), aki thaiföldi étteremtulajdonos. Na és? Szokványos történet, nem? Kelemenék szemei előtt csak egyetlen pillanatra tűnt fel. Miközben a szakács a bok choy és a daikon felhasználását magyarázta, az asztalok felé bökött: ő az. Nem sokat láttak belőle, leginkább a hátát, ahogy jobbra-balra hajlongva nagyobb társaság közepén átvonult az éttermen. A szakács szomorkássá erőltette a tekintetét, ami kicsit színpadiasra sikerült, de Kelemenék esküdtek rá, hogy nagyon őszintén átérezte, amit mondott. Mert így folytatta. „A jobb keze lebénult. Régi sérülés.” Vetettek még egy pillantást a főbejáraton éppen kilépő idős férfi felé. És valóban. Látni vélték, hogy sötét, kicsit talán ódivatú öltönyében a jobb kezét furcsán eltartja a testétől.

Ezt mesélték Kelemenék – többször is, kellemetlen aprólékossággal, rendkívül harciasan, sőt itt-ott mániákus vehemenciával, miközben elkészítették ugyanazt a csirke satay-t, amit Phuketben ettek. Erős fűszereik porfelhője, mint egy tüntetés feloszlata után a könnygáz maradéka, még csípte a szemem. Újra átgondoltam az egészet a szemébe kapart maradékok fölött. És ekkor fogott el először az Állatszédülés. Igen, mint egy rosszullét. Mit mondjak, elég szar érzés volt. Mintha egy régen elfelejtett betegség újra felütötte volna a fejét veszélyes közelségben. Sőt. Mintha bennem motoszkálna már.

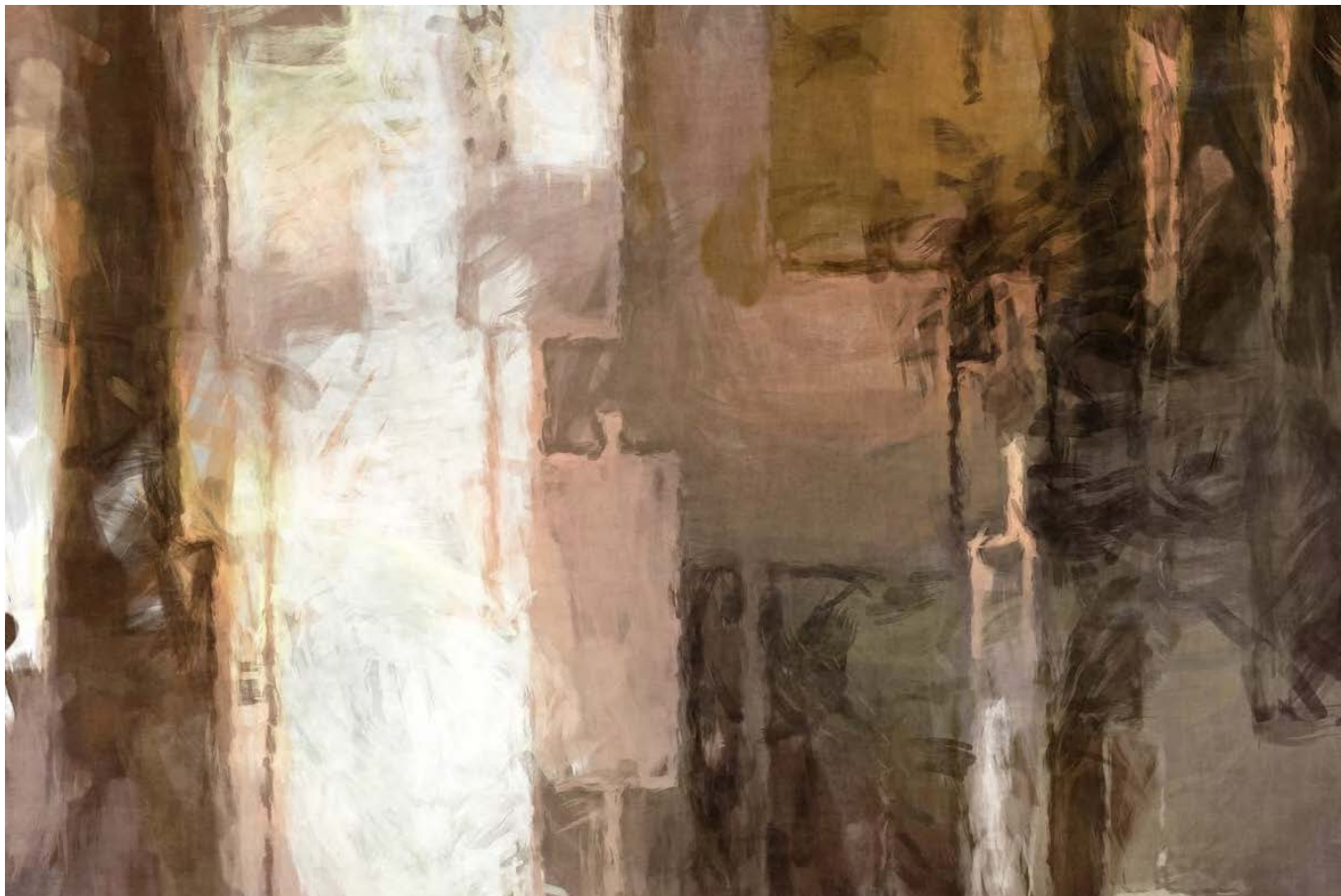
előkerült a viszkisüveg

Amikor Lili nagyapja meghalt, ki kellett utaznunk a temetésére Ausztriába. Régi emigráns volt, nem az utóbbi évtized szabad munkaerő-vándorlása sodorta ki. Annak idején

csak a legnagyobb gyerekét vitte magával, a feleségét itt hagyta a két kisebbel. Kint újra megházasodott, de több gyereke nem született. Teltek az évek, a gyerek is családot alapított, szaporodtak, sokasodtak, jól éltek. Félig-meddig el is osztrákosodtak – akármit is jelent ez. Mindenesetre kicsit lekezelően bántak velünk – hiába mentünk (amikor már mehettünk) kétszer akkora autóval, mint az övék, és hiába ejtettünk kevesebb nyelvtani hibát, ha németül beszéltünk, mint ők. Végül is mindegy. Nem ez volt a legrosszabb ezekben a látogatásokban. Lili bátyja nem is volt hajlandó náluk aludni. (Eleinte azért, mert pont az ő apját Magyarországon hagyták, később azért, mert a nagyapja pont Ausztriát választotta.) Akárhogyan is, nehezen viselte a rokoni vendégszeretetet. Inkább szállodába ment, ha nem tudott mindent egy nap alatt elintézni, és kénytelen volt maradni. De még csak nem is Halfendorfban (ahol a rokonok laktak) vett ki szobát, hanem elautózott egészen Koberfurtig. A rokonok tehetséges gazdálkodóknak bizonyultak egyébként, a tisztas magyar paraszti tradíciót egyesítették azzal, ami az osztrákokat osztrákká teszi. És ez nem a Mozart-rajongás, az biztos. (Talán inkább a Mozartkugel iránti rajongás.) Amikor meghalt a nagypapa, majdnem egy teljes hetet kellett Halfendorfban töltenünk. Már az érkezés estéjén a muskátli-mérgezés tüneteit véltem felfedezni magamon, pedig tél volt, messze még a virágzás ideje. Mindenesetre éreztem, hogy baj lesz. Az sem segített, hogy megjött Lili bátyja. Inkább rosszabb kedvem lett. Még egy temetés is jobb

nélküle, mint vele. Ráadásul a gyászra tekintettel gyorsan előkerült a viszkisüveg. Lili bátyja rövid gondolkodás után le is döntött két pohárral. Mire kiürült az üveg, én maradtam egyedül józan, így rám maradt a feladat, hogy Lili bátyját elszállítsam a koberfurti szállodájába. Lefeküdni azonban még nem akart, berángatott a szálloda bárjába, hogy igyon még valamit. Ott, abban a szent pillanatban a bár valahogy mégis hívogatóbbnak tűnt, mint a halfendorfi ház. Ha pedig én is iszom mégis valamit, talán vissza sem kell mennem.

Biztonságos félhomályba léptünk. Összemosódó emberek és bútorok, értelmezhetetlen hangok közé. Annyit azért lassan ki lehetett venni, hogy csak pár vendég ül az asztaloknál. Megijedtem, hogy már zárnak, de a mixer szemrebbenés nélkül elénk tette, amit kértünk. Az első korty után szétnéztem, olyan ember pillantásával, aki bedobta a slusszkulcsot a kesztyűtartóba, és gyalog megy tovább. A terem közepén homályosan kirajzolódó színpad állt. Egy teljes zenekar hangszerei heverték gondosan elhelyezve a félhomályban, ami vagy azt jelentette, hogy vége a fellépésüknek, vagy hogy áramszünet van. Nem sokkal később kiderült, hogy az áramszünet a helyes válasz, mert amikor végre megjelent egy öreg emberke a színpadon, nem gyulladtak ki fények, és hangosítás nélkül, akusztikus gitáron kezdett játszani. Nem vártam sokat tőle, de, aznap este nem először, komoly meglepetés ért. Ha halkan is, de érzéssel énekelt százéves sanzonokat. A dalok egyszerre tűntek borzasztóan idegennek és dúdolgathatóan ismerősnek. Mintha a német szövegeket is ismertem volna. Aztán megakadt a szemem az öregember zakóján. Régi szabású fekete zakót viselt. Hol is láttam utoljára ilyet? Az arcát nem láttam jól, széles karimájú kalapját mélyen a szemébe húzta, és hát ugye, semmi sem világította meg. A tartása, a mozdulatai, már amit ki lehetett ezekből venni, a hangja (mintha finom, alig érezhető akcentussal énekelt volna) nagyon ismerősnek tűntek. Elfogott egy „ezer éve valahol már láttam-hallottam” érzés. Valami hülye felismerésféle motoszkált bennem, amit azonnal és önkéntelenül megpróbáltam elfojtani. Ettől megijedtem. Csak nem? Nem. Az nem lehet. Még hogy zenész! Lehetetlen. Persze nem ez lenne az első eset, hogy ő, pont ő vonná kétségbe ennek a szónak az értelmét. Ki is? Nem tudtam, vagyis nem mertem megnevezni. Mintha lelkem egy darabja magára ismerne ebben az édeskésen bűdös, ijesztő, sötét semmiben. Állati volt. Állati.

Aztán a találkozó Görbeczkivel. Rosszabb volt, mint egy foghúzás. Mint két foghúzás érzéstelenítés nélkül. Vagy inkább három foghúzás kevés érzéstelenítővel (amikor a műtét végére tökéletesen megszűnik a Lidocain hatása). A számban tampon, gumikesztyűs orvosi kezek, nyálelszívó, beszélni nem tudok, csak a kidülledő szem jelzi, hogy. Nincs rá pontos hasonlat: a kidülledő szem azt jelzi, hogy találkoztam Görbeczkivel. Ez a találkozás erős versenyben van egy liter langyos Éva vermuthal és az utolsó Starwars filmekkel életem legkellemetlenebb, még nem életveszélyes élményeinek első helyezéséért. Persze, magamnak köszönhetem. Amióta kiléptem arról a munkahelyről, ahol Görbeczkivel együtt dolgoztunk, nem kerestem a társaságukat. Minek is. Nem kerültem őket, de tény, hogy nem futottunk azóta össze. Aztán a napokban a metróban mellém sodródott maga Görbeczki. A kijáratoknál ellenőrök dolgoztak, ráadásul csúcsidőben jártunk, feltorlódott a tömeg. Mindenki valaki másnak a sarkán taposott, váll a vállnak, cekker a cekkernek vetve. És akkor beúszott elém Görbeczki. Nem ismert meg, amit azért furcsálltam. Ráköszöntem kétszer, mire egyáltalán felfigyelt rám. Nem csillant meg a szemében akkor sem a

felismerés. A fenébe is, gondoltam, ezt nem hagyom annyiban. Amint átvergődtünk az ellenőrök rogyadozó sorfalán, a nyomába szegődtem, és mielőtt eltűnhetett volna a tömegközlekedés újabb bugyraiban, megállítottam.

– Görbeczki! Hát nem ismersz meg?

Még mindig nem szólalt meg. Rám nézett. Nem zavartan vagy félelemmel vagy idegesen. Teljesen üres pillantással méregetett.

Megnéztem alaposan. Nem lehet más, ő Görbeczki. Azért rákérdeztem, hátha mégis tévedek – végül is nem láttam jó néhány éve.

– Görbeczki?

vonásai megkeményedtek

– Igen, ez a nevem. – Válaszolta, és elnémult, semmi mást nem tett hozzá. Nem kérte ki magának, hogy megállítottam, nem tért ki a további

beszélgetés elől. Semmi. Várt. Vagy mintha várt volna, bár ő sem tudta, mint ahogy senki sem, hogy mire. Az arca megfakult, kicsit megőszült, vonásai megkeményedtek, vagy inkább elhasználódtak, lebomlottak, megkoptak. Mintha sok vért veszített volna.

– Mi van veled, Görbeczki? – Mi van veled? – ismételtem meg.

Egy kicsit megélénkült.

– Hipóvajbanán. – Egyben ejtette ki a három szót

– Hogy micsoda? Mit mondasz?

– Hipóvajbanán. – A szemembe nézett végre. Szavainak hangsúlyai is elvesztették gépiességüket. Magyarázta, jól érezhetően meg akarta magyarázni, amit az előbb mondott, igaz, ugyanazokkal a szavakkal. – Hipóvajbanán!

Nem gondolkoztam el a dolgon, önkéntelenül bukott ki belőlem ugyanaz a három szó, csak éppen tagolva.

– Hipó, vaj, banán.

– Igen. – Fújt nagyot Görbeczki, bár a hangja még mindig elég furcsa volt. Mintha egy regiszterrel magasabban szólna, mint régen. De. De dőlni kezdett belőle ezen a furcsa, vagy hát, inkább hülye hangon a szó. Nem vagyok benne biztos, hogy nekem mondta, és abban sem, hogy rájött, ki vagyok. Mindenesetre valami feloldódott benne, vagyis kioldódott egy biztosíték, ami eddig megakadályozta, hogy értelmes szavakat mondjon ki, legalábbis egynél többet. Sokáig beszélt, gyorsan, hadarva, mintha felmondana egy leckét, egy olyan leckét, amit soha senkinek nem kellett megtanulnia. Azt mondta el ugyanis elképesztő pontossággal, hogyan került ide, a metróállomás előtti térre, ahol megállítottam. Semmiféle magyarázattal nem szolgált, miért ott kezdte, ahol kezdte, de talán azért, mert odáig terjedt az emlékezete. Ott kapcsolódhattunk be az életébe, hogy jön a Fűrész utcán, hogy honnét, az már

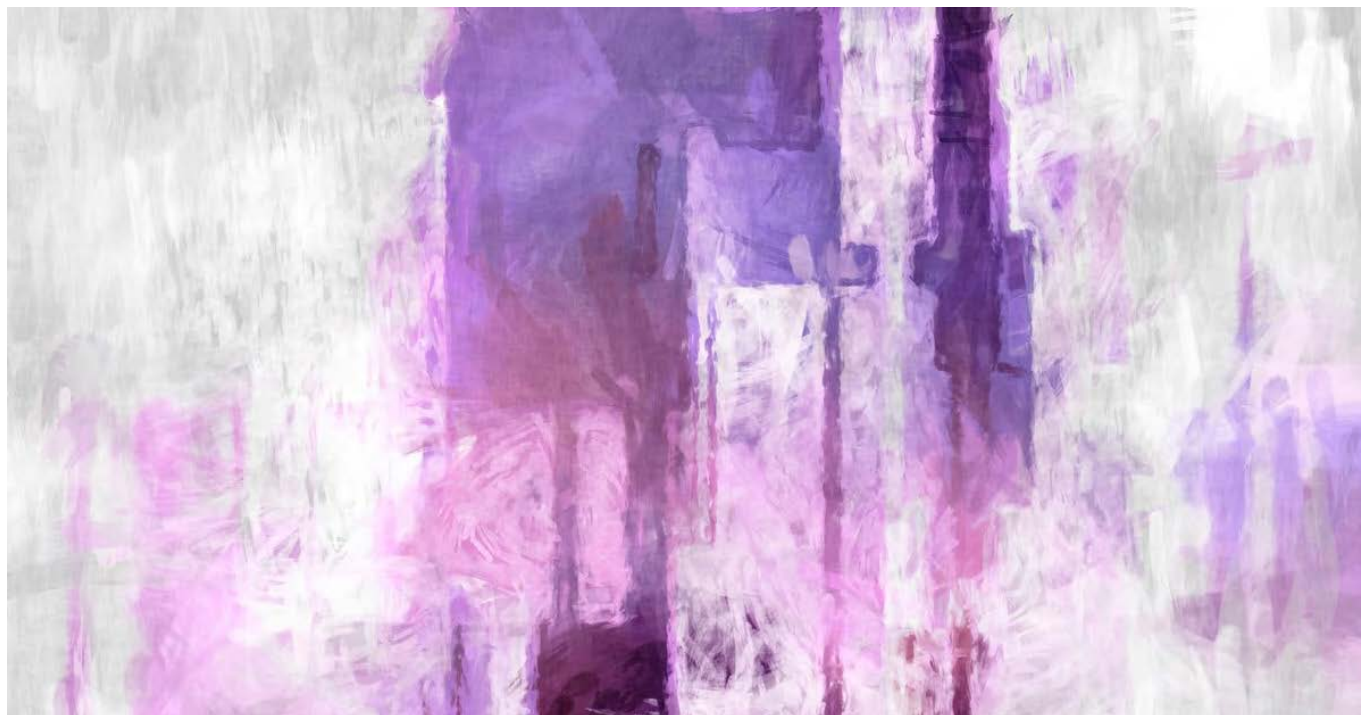
lemaradt, de akkor hirtelen belém villant, hogy te jó ég, tehát még mindig ott dolgozik! De ez volt a legkevésbé érdekes, legalábbis nem maradt időm ezen morfondírozni, olyan gyorsan sorolta a további tényeket. Ki jött szembe vele, mit látott, milyen házak mellett ment el, milyen kapukat, kerítéseket érintett meg, hova csöngetett be. (A sok rozsdamarta kerítés között talált egy frissen festett fehérét, amelynek a keskeny gyalogos kapuja függőleges fémrudakból állt, de a felső harmadában volt egy keresztirányú rúd is – mellékesen megjegyezve: négyszögletes profilú rudakról volt szó, – jobbra a kapu mellett pedig, a kerítés fehér fémhálója mögött, két hármassorban hat kapucsengőt szereltek az eső ellen keskeny peremmel ellátott fémlapra, a csengők alatt nevek – ezek közül nyomott meg egyet). Mondta, mondta, mondta, hogyan jutott el egészen a Bosnyákig. A térre nem sok szót vesztegetett, annál inkább a 7-es, pontosabban a 7E buszra, a buszmegállóra, a várakozókra, a felszállókra és azokra, akik végül nem szálltak fel. Hogy nézett ki a sofőr, milyen ruhát viselt, hogyan indított, mit mondott egy a busz felé futó utasnak, aki előtt bezárta az ajtót. Aztán még ennél is részletesebben megtudtam, milyen volt a forgalom a Thököly úton. Milyen színű volt az Opel, amelyik a Róna utcából akart kikanyarodni, mit látott a Hungária körútból, mert éppen pirosra váltott a lámpa, és elengedtek néhány 1-es villamost, és csak aztán mentek tovább, és hentes és mobiltelefon és OTP. Persze nem hagyta abba, hiszen még sok volt hátra, a busszal éppen csak elért a Keletihez, mert, mosolyodott el, legalábbis nekem úgy tűnt, elmosolyodik, most jön a lényeg. Innen ugyanis metróval utazott tovább. Metróval bizony, egészen a Rákóczi térig. Pont ezzel a metróval, és aztán feljött, és most itt van. Mert mielőtt haza megy, be kell ugrania a vásárcsarnokba, mert vennie kell hipóvajbanánt. Felemelte a jobb kezét, amelyben egy papírt szorongatott, vonalas iskolás füzetből kitépett papírlapot, amelyre túlméretezett nagybetűkkel azt írták, hogy: tojás, liszt, paradicsomkonzerv. Elkövettem azt a hibát, hogy ezeket a szavakat is kimondtam hangosan, tagolva. Tojás, liszt, paradicsomkonzerv. Görbeczki szeme elkerekedett, ijedten nézett a papírra – végre őszinte érzelmek ültek ki az arcára. Elolvasta, amit látott, majdnem elsírta magát, és szó nélkül elindult vissza a metróba. Nem szóltam utána, nem is köszöntem. Bár pár percig még nem mozdultam, lázasan kerestem valami emléket, ami megmagyarázná ezt a jelenetet. Bármit, ami megnyugtató választ adna arra, mi lett szegény Görbeczkiéből. Aztán a téren ácsorgó

embereket figyeltem. Az az ötletem támadt ugyanis, hogy Görbeczki talán megjátszotta magát, valakit be akart csapni. Valakit, akit meglátott a téren. Arra nem gondoltam, hogy én lennék az, mert nem. Mert annak nincs semmi értelme. De senki sem figyelt minket, és Görbeczki sem jött vissza nevetve. Nem, ez bizony véresen komoly, és bizony nem járt hozzá érzéstelenítés. Se köpni, se nyelni nem lehetett: Görbeczki állt előttem saját jogán. Még egyszer átgondoltam mindent, azt is, amit mondott, már amennyire fel lehet idézni egy ilyen monológot. Megborzongtam. Igen, határozottan állatias volt. Régen úgy képzeltük, hogy ilyen katatón állapotba csak kevesen kerülnek majd közülünk. De semmi esetre sem Görbeczki. Nem ő. Görbeczki nem állatiasodhat el ennyire – ebben biztosak voltunk. Másnak szántuk ezt a végkifejletet. De kinek is? Ki részesülhet efféle állati kínokban. Kinek a csendje lesz az elhagyott vackok, ólak, kotorékok csendje?

leszarok mindent

Ezzel azonban még nem volt vége. A dolgok rosszabbra fordultak, ahogy magas láz után jön a hígfosás. Aztán meg az idióta álmok. Pedig erős fogadással esküdtem meg boldogult úrfi koromban, hogy soha nem írok semmit, amiben valaki (miért, miért nem): álmodást lát. Amibe belekeveredik valamiképpen egy amolyan posztfreudista, bús-borongós, lehetetlen álom, aminek semmi értelme, és szex sincs benne. Ezt most mégis el kell mesélnem. Jóval a Görbeczki-sokk után történt, minden különösebb előzmény nélkül, azaz nem aludtam rosszul, nem forgolódtam verejtékben úszva. Azt álmodtam, hogy beszorultam egy autó hátsó ülésére két tagbaszakadt fickó közé, akik valószínűleg a barátaim lehettek, mert nem éreztem fenyegetőnek a jelenlétüket. Mindenesetre nem tudtam mozdulni tőlük (valószínűleg egyszerűen a falhoz préselődtem alvás közben). Elöl két társuk ült. Idegeneknek tűntek, de nem arról volt szó, hogy németekkel vagy ausztrálokkal keveredtem egy autóba. Mert a németekről, sőt még az ausztrálokról is van némi fogalmam. Van számukra egy eldugott skatulya a tudatom mélyén, amit bármikor felnyithatok, és kész sztereotípiák ugranak elő, amelyek átsegítenek az ehhez hasonló helyzeteken. Ezekre az emberekre nem volt skatulyám. A másik dolog: biztosra vettem, hogy még sosem utaztam ahhoz fogható autóban, mint amilyenben álomban. Nem tudtam, milyen autó, de sosem láttam

ilyet. És ekkor fogott el nagyon határozottan az az érzés, hogy egyáltalán, a legkevésbé sem érdekel, mi fog történni. Hogy leszarak mindent. Miért is kellene tudnom, milyen ez az autó. Milyen kívülről, amikor belülről sem látom.

Így aztán, bár fogalmam sem volt, hol vagyunk, merre megyünk, nagyon jól éreztem magam ebben a tökéletes érdektelenségben, amit a világ valamennyi jelensége iránt éreztem. Ha kinéztem a lehúzott ablakon, jó sokáig nem láttam semmit, ami alapján legalább következtetni lehetett volna, hol járunk. Később megfoghatóbb lett a környezet. Sivatagnak láttam, és megéreztem, hogy rettenetesen meleg van. Álmomban ez nem zavart, teljesen természetesnek tűnt. Ha sivatag, hát sivatag. Kis idő múlva – nem emlékszem, hogyan és miért, de már tudtam, hová megyünk. Bár továbbra sem beszéltünk, sőt később sem hangzott el egyetlen szó sem. Néha mintha zene szólna, de távolról, nem az autóban. Elmentünk egy bekapcsolva hagyott rádió mellett: például egy benzinkútnál vagy egy útmenti büfénél. Látni, nem láttam semmit. És az se biztos, hogy hallottam a zenét, csak valami halvány emlék maradt erről – rögtön azután, hogy hallani véltem. Mindenesetre ekkor már tudtuk, hogy hová megyünk. Keresztül a sivatagon, a sivatagon túl egy városba, azaz ki a sivatagból. Nem kellett persze megmenekülnünk, vagy ilyesmi, de azért jobb kívül lenni a sivatagon, ezt éreztem, és mi éppen ezt csináltuk. Aztán feltűntek települések

is. Nem mentünk be egyikbe sem, vagy ha bementünk, nem tudatosult bennem, csak halvány emlék maradt a városokról, megint azután, hogy átmentünk rajtuk. A nevüket azonban megjegyeztem. Mintha hangosbeszélőn bementék volna valahol az agyam leghátsó, eldugott traktusában, mint egy buszban vagy vonaton. Elhúztunk Trincheras mellett Pueblo Nuevóig, Aztán Pueblo Nuevóból eljutottunk Santa Anáig. Aztán onnét San Isidróig, majd Ímurisig, Cananeáig, végül Agua Prietaig. De nem álltunk meg a határon egy percre sem, mert jött rögtön Douglas, aztán már csak hetven kilométer és Tombstone. Tudtam, hogy nemsokára indián földre érünk. Hatalmas, hörgő autóval benyomulunk egy utópisztikus, semmihez sem fogható övezetbe, ahol, ez is természetesnek, sőt megnyugtatónak tűnt, harcra számíthatunk. Mosolyogtam. Körbenéztem, és láttam, hogy a társaim is széles mosolyra húzták a szájukat. Ekkor már tudtam, hogy nem a barátaim, hanem a kollégáim. Ugyanott dolgozunk, ezen kívül semmi közünk egymáshoz. Nem szeretjük, de nem is utáljuk egymást. Milyen jó is így! Az sem döbbenett meg különösebben, hogy felfedeztem, a kocsiban ülő kollégáknak csupán egy szemük van, a homlokuk közepén. Nem hozott ki a sodromból, egyszerűen beláttam, hogy korábban rosszul emlékeztem rájuk. Nem figyeltem eléggé. Tehát: harcra készültünk? Mintha munkába indulnánk? Lehet, hogy ezt már csak én magyarázom bele – ébren. Mert álmomban semmi ilyesmi nem történt, Csak felerősödtek a zajok. Először egy elefántüvöltés, mintha riadót fújna. Aztán a sivatag, a dzsungel, a szavannák, a pampák és prérik és havasok és tengerek összes hangja, nesze, csikordulása, bődulése, rikácsolása, üvöltése, sikolya, mordulása, büfögése és karattyolása. Páviánüvöltés, valami ragadozó nagymacska bődulése, kígyósziszegés, madarak, hüllők, kisemlősök összeolvadó, pazar lármája. Földimalacok, elefántcickányok, kígyászkeselyűk, sivatagi sünök, bozót mókások, versenyegerek, medvefókák, harlekinfürjek, csíkos görények, foltosnyakú vidrák, mongúzok, méhészborzok, oroszlánok, hiúzok, gepárdok, királytigrisek, kobrák, sakálok, emuk, kakapók, cibetmacskák, jákópapagájok, flamingók, kafferbivalyok, bóbitás antilopok, bejzák, gaboni viperák, farkasok, dugongok, foltos kuskuszok, kecskepapagájok, szesszák, szerválok, óriás kenguruk, sarkantyús teknősök, dingók, hollókakaduk, repülőkuttyák, farágó termeszek, paradicsommadarak, zöld mambák, fekete és fehér orrszarvúk, keák, barna kivik, rókakuzuk, nesztorpapagájok, tobzoskák, nílusi varánuszok, pápaszemes pingvinek, jávai mongúzok, okapik,

közönséges csimpánzok, bonobók, gorillák, álarcos egéropossumok, és megannyi társuk egyszerre zajongott, üvöltött álmomban. Az állatvilág letaglózó és megtagadhatatlan ereje utat követelt a legbensőbb valóságomba. Nem a hallójárataimban, a bőrömön éreztem minden egyes hangot, de, és ez volt a legjobb az egészben, baromira nem érdekelt. Nem nyomasztott, nem ijedtem meg. Nem éreztem semmi ilyesmit. Kicsit talán untam. Egyetlen dolog hozott csupán zavarba: a háttérben, jól kivehetően, kutya ugatott. Lehetett volna prérikutya, de tudtam (ez még álmomban történt), hogy a szomszéd kutyája sündisznóba harapott. Erre fel szoktam ébredni, ám azon az éjszakán nem ez történt. Álmodtam tovább az eseménytelen utat állati üvöltésben. Mintha az egészet könyvben olvasnám, és természetesen tudni szeretném, mi lesz a befejezés. A következő pillanatban már azt éreztem, hogy nemcsak olvasom azt a kibaszott könyvet, hanem én magam írom. Egy állati hosszú, befejezhetetlen könyvet. Most már izzadtam és forgolódtam, de nem tudtam befejezni, nem tudtam felébredni belőle. Sőt. Megéreztem, teljes bizonyossággal megéreztem, hogy sosem fogok ebből felébredni.

kép | shutterstock.com